

ROVANIEMEN KAUPUNGIN OMAN TOIMINNAN VAR- HAISKASVATUKSEN KUS- TANNUSANALYYSI VERTAI- LUVUODET 2021-2024

Käsittely sivistyslautakunnassa 29.4.2025

1 Vertailulaskennan taustatiedot.....	3
2 Kustannusvertailu verrokkikuntiin	3
3 Kustannusrakenne.....	7
3.1. Henkilöstö	7
3.2 Palvelujen ostot.....	11
3.3 Muut toimintakulut	12
3.4 Esimerkkipäiväkodin vertailu oma tuotanto vs. Palvelusetelikustannus	12
4 Kustannuskehitys 2019–2025	12
5 Osallistumisaste ja varhaiskasvatuksen palvelurakenne.....	15
6 Tulevaisuuden haasteet kustannusten näkökulmasta	15

1 Vertailulaskennan taustatiedot

Varhaiskasvatuksen tilastoja on saatavissa eri lähteissä. Tarkasteltuja lähteitä tutkimuksessa ovat

- 1) Vertikalin tuottama VATTI-tietokanta- uusin tilastodata vuodelta 2023
- 2) FCG:n Rovaniemen kaupungille tuottama kustannusanalyysi vuosilta 2017–2022
- 3) Kouvolan kaupungin tuottama vertailulaskenta kaudelta 2022–2023
- 4) Kuntaliiton julkaisema Samankaltaiset kunnat (SAKU)-tilasto vuodelta 2023

Tilastot poikkeavat toisistaan jonkin verran riippuen näkökulmasta laskentaan. Laskentatapoja oli

- 1) Oman varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttömenot / lapsi ilman vyörytysmenoja ja poistoja
- 2) Oman varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttömenot / lapsi vyörytyksillä ja poistoilla
- 3) Oman varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttömenot / laskennallinen lapsi ilman vyörytysmenoja ja poistoja
- 4) Oman varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttömenot / laskennallinen lapsi vyörytyksillä ja poistoilla
- 5) Kaikki varhaiskasvatuksen käyttömenot per lapsi (sis. Palvelusetelit)

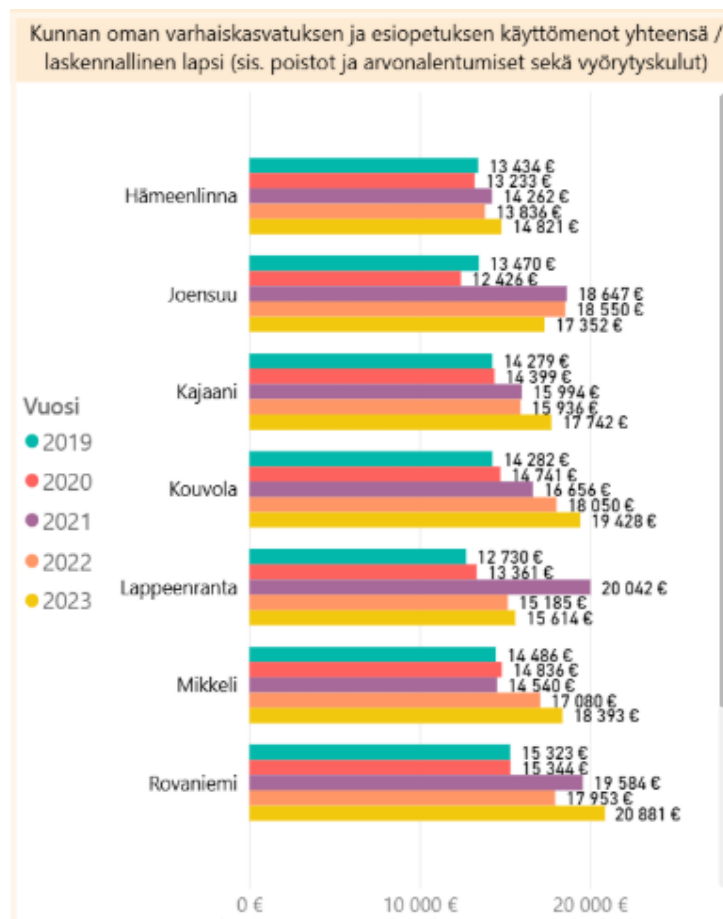
Tutkimuksessa keskitytään saamaan laskentaan kaikki kustannukset, joita kaupungille koituu varhaiskasvatuksen omasta toiminnasta. Lisäksi käytetään jakajana laskennallisia lapsia, sillä tämä jakaja kertoo parhaiten todellisen resurssoinnin tarpeen yksiköissä. Tästä johtuen *valitaan laskentatavaksi kohta 4*, joka on Vertikalin tuottama VATTI-tilasto, josta viimeisin data on vuodelta 2023. Vuosi 2024 tuotetaan Rovaniemen osalta ottamalla viimeksi valmistuneet tilinpäätöstiedot, ja vertailukaupungit indeksoidaan keskimääräisellä kustannusnousulla vuodesta 2023 vuoteen 2024 ottaen huomioon KVETS/OVTES-korotukset sekä yleisen kustannustason nousun.

Palvelusetelikustannuksen vertailu omaan toimintaan tehdään erillislaskentana.

2 Kustannusvertailu verrokkikuntiin

Vertailukunnat ovat muita kaupunkimaisia kuntia, joiden asukasluku poikkeaa enintään 30 % Rovaniemen asukasluvusta (=FCG:n vertailuperiaate), ja joiden varhaiskasvatuksessa oleva lapsimäärä vastaa eniten toisiaan. Vertailukunniksi tällä perusteella tulivat Hämeenlinna, Joensuu, Kajaani, Kouvola, Lappeenranta ja Mikkeli.

Alla vertailu vuosilta 2019–2023 diagrammina VATTI-palvelusta:

Alla taulukoksi aseteltu yllä oleva tieto VATTI-palvelusta sekä vuosi 2024 Rovaniemen osalta tilinpäätöksenä, ja verrokkikaupunkien osalta simuloituna kustannusten nousulla (1,32 % laimennettuna palkkojen osalta puolelle vuodelle)

	VATTI Oman VAKAN ja esiopetuksen käyttömenot / laskennallinen lapsi (sis.poistot&vyöryt)			
KAUPUNKI	2021	2022	2023	2024
Hämeenlinna	14 262	13 836	14 821	15 017
Joensuu	18 647	18 550	17 532	17 764
Kajaani	15 994	15 936	17 742	17 977
Kouvola	16 656	18 050	19 428	19 685
Lappeenranta	20 042	15 185	15 614	15 820
Mikkeli	14 540	17 080	18 393	18 636
Rovaniemi	19 584	17 953	20 881	16 581

Vuoden 2023 tilastoaineistossa havaittiin poikkeama Rovaniemen osalta: Jakajana on käytetty absoluuttisia lapsia laskennallisten lasten sijaan. Tästä johtuen vuoden 2023 osalta käyttömenot / laskennallinen lapsi näyttävät nyt poikkeavan korkeilta.

Korjattuna laskennallisilla lapsilla tulokseksi saadaan seuraava taulukko:

	VATTI_Oman VAKAn ja esiopetuksen käyttömenot / laskennallinen lapsi (sis.poistot&vyöryt)			
KAUPUNKI	2021	2022	2023	2024
Hämeenlinna	14 262	13 836	14 821	15 017
Joensuu	18 647	18 550	17 532	17 764
Kajaani	15 994	15 936	17 742	17 977
Kouvola	16 656	18 050	19 428	19 685
Lappeenranta	20 042	15 185	15 614	15 820
Mikkeli	14 540	17 080	18 393	18 636
Rovaniemi	19 584	17 953	17 564	16 581

Vuoden 2024 Rovaniemen tilinpäätöstietoina käytettiin seuraavia määreitä:

Lasten määrät:

Lapsia Rovaniemellä 2024	3 287
Lapsia Rovaniemellä 2025_oma toiminta	2 194
Laskennallisia lapsia oma toiminta 2024	2 859
Laskennallisia lapsia yht. 2024	4 236

Kategoria	Käyttökulut	Käyttökulut/lapsi	Käyttökulut/laskennallinen lapsi
Käyttökulut 2024	-59 440 163	-18 083	-14 031
Käyttökulut 2024 Oma toiminta	-43 041 552	-19 618	-15 057
Käyttökulut 2024 sis. vyöryt ja poistot	-64 473 013	-19 615	-15 219
Käyttökulut 2024 sis. vyöryt ja poistot Oma toiminta	-47 398 885	-21 604	-16 581

Tilinpäätöstiedot 2024 oma toiminta:

	Tilinpäätös	Talousarvio	Toteutunut
	2023	2024	2024
TOIMINTAKULUT	-46 745 987	-41 671 545	-41 469 482
TOIMINTAKATE	-42 233 924	-39 771 409	-39 406 196
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-1 266	0	-1 112

Muut rahoituskulut	-1 266	0	-1 112
VUOSIKATE	-42 235 190	-39 771 409	-39 407 308
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-38 014	-38 013	-38 014
TILIKAUDEN TULOS	-42 273 203	-39 809 422	-39 445 322
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-42 273 203	-39 809 422	-39 445 322
9100 Vyörytyserämenot	-1 954 369		-3 423 317
9200 Vyörytyserätulot			479 250
9880 Rahoituskulut pysyvät vastaavat	-3 805		-2 214
9800 Kustannuslaskennalliset menot	-419 359		-483 855
9900 Kustannuslaskennalliset tulot	419 359		484 054
9110 Vyörytyserämenot, Talous			-205 396
9111 Vyörytyserämenot, Lakiasiat			3 676
9112 Vyörytyserämenot, Hankinnat			-63 864
9113 Vyörytyserämenot, Palkanlaskenta			-82 406
9114 Vyörytyserämenot, Henkilöstöhallinto			-369 238
9116 Vyörytyserämenot, Asiointi osviitta			-69 707
9117 Vyörytyserämenot, Tietohallinto			-356 732
9118 Vyörytyserämenot, Viestintä			-112 468
9119 Vyörytyserämenot, Ruokapalvelut			-1 554 936
9120 Vyörytyserämenot, Siivouspalvelut			-16 022
9121 Vyörytyserämenot, Sihy hallinto			-119 645
9123 Vyörytyserämenot, Vaka hallinto			-461 612
9125 Vyörytyserämenot, Lautakunnat			-15 168
9210 Vyörytyserätulot			479 322
Laskennalliset erät	-1 958 174	0	-5 890 277

Tilinpäätöstiedot 2024 koko toiminta:

	Tilinpäätös	Talousarvio	Toteutunut
	2023	2024	2024
TOIMINTAKULUT	-63 294 303	-59 415 771	-57 861 786
TOIMINTAKATE	-58 715 069	-57 421 811	-55 769 789
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-1 320	0	-1 150
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-38 014	-38 013	-38 014
TILIKAUDEN TULOS	-58 754 403	-57 459 824	-55 808 952
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-58 754 403	-57 459 824	-55 808 952
9100 Vyörytyserämenot	-1 991 583		-3 764 184
9200 Vyörytyserätulot			479 250
9880 Rahoituskulut pysyvät vastaavat	-3 805		-2 214
9800 Kustannuslaskennalliset menot	-419 950		-485 122
9900 Kustannuslaskennalliset tulot	419 950		485 321
9110 Vyörytyserämenot, Talous			-280 572
9111 Vyörytyserämenot, Lakiasiat			5 022
9112 Vyörytyserämenot, Hankinnat			-87 238
9113 Vyörytyserämenot, Palkanlaskenta			-85 566
9114 Vyörytyserämenot, Henkilöstöhallinto			-383 397

9116 Vyörytyserämenot, Asiointi osviitta			-95 220
9117 Vyörytyserämenot, Tietohallinto			-487 298
9118 Vyörytyserämenot, Viestintä			-153 632
9119 Vyörytyserämenot, Ruokapalvelut			-1 554 936
9120 Vyörytyserämenot, Siivouspalvelut			-22 291
9121 Vyörytyserämenot, Sihy hallinto			-124 235
9123 Vyörytyserämenot, Vaka hallinto			-479 322
9125 Vyörytyserämenot, Lautakunnat			-15 750
9210 Vyörytyserätulot			479 322
Laskennalliset erät	-1 995 388	0	-6 572 063

Lopputulokseksi saadaan käyttökuluksi/laskennallinen lapsi Rovaniemellä 2024 16.581 €/lapsi, joka sijoittuu keskiarvon alapuolelle vuoden 2024 vertailussa. Indeksoiduista vertailukunnista 2 sijoittuu edullisempaan kategoriaan kuin Rovaniemi (Hämeenlinna ja Lappeenranta), ja neljä kuntaa sijoittuu kalliimpaan kategoriaan (Joensuu, Kajaani, Kouvola, Mikkeli). Vuoden 2023 korjatussa tilastossa Rovaniemeä edullisempia kaupunkeja oli kolme (Hämeenlinna, Lappeenranta, Joensuu) ja kolme oli kalliimpia.

Huomioitavaa vertailussa: Vuoden 2024 tiedot on indeksoitu soveltamalla KVTES/OVTES-korotuksia sekä yleistä kustannustason nousua (yht. 1,32 % vs. TP2023). Huomioon ei ole otettu mahdollisia rakenteellisia muutoksia, joita on voinut tapahtua verrokkikunnissa, mutta joista ei ole tietoa.

3 Kustannusrakenne

Omassa tuotannossa henkilöstökulut muodostavat vuonna 2025 57 % kaikista kuluista. Palvelujen ostot, joista suurimpana palvelusetelimenot muodostavat 26 %, muut toimintakulut, joista suurimpana toimitilakulut muodostavat 13 %, avustukset eli käytännössä kodinhoidon tuki muodostaa 3 % ja aineet, tarvikkeet ja tavarat muodostaa loput 1 % kuluista.

Vertailuna yksityiseen sektoriin: yksityisessä palvelutuotannossa kustannukset jakautuvat 70 % henkilöstökuluihin, 16 % muihin toimintakuluihin, 9 % toimitilakuluihin ja loput 5 % aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin. (Palvelusetelit_analyysi_sivistyslautakunnan esitys)

3.1. Henkilöstö

Henkilöstön määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa voimakkaasti varhaiskasvatustilaki sekä siihen tehty tuen muutos vuonna 2022, joka kasvatti erityisopettajien määrää. Varhaiskasvatustilain mukainen mitoitus:

Ryhmässä saa olla maksimissaan kolmea kasvattajaa vastaava määrä lapsia:

- Alle 3-vuotiaiden ryhmässä korkeintaan 12 lasta (1 kasvattaja / 4 lasta)
- Yli 3-vuotiaiden ryhmässä korkeintaan 21 lasta (1 kasvattaja / 7 lasta)
- Yli 3-vuotiaiden osapäivähoidossa 1 kasvattaja / 13 lasta.

Mitoitukseen lasketaan mukaan varhaiskasvatuslain 26–28 §:n mukainen henkilöstö, eli varhaiskasvatuksen opettajat, varhaiskasvatuksen sosionomit ja lastenhoitajat. Siihen eivät siis kuulu erityisavustajat tai päiväkotihuoltajat. Lisäksi lasten tai hoito- ja kasvatustehtävään osallistuvien lukumäärässä on otettava huomioon, jos päiväkodissa on tuen tarpeessa olevia lapsia. Tällöin mitoitukseen vaaditaan enemmän henkilökuntaa/pienempiä lapsiryhmiä.

Tuen mitoitukset vaihtelevat kuntakohtaisesti. Rovaniemellä mitoitukset ovat:

- S2-kielen tuki, kerroin 1,5
- Rakenteellinen tuki tehostetussa tai erityisessä tuessa, kerroin 1,5 tai 2,0
- Vaikeasti vammaiset integroidussa ryhmässä, kerroin 4,2

Lisäksi mitoituksiin vaikuttaa lasten ikärakenne, hoitopäivien määrä kuukaudessa sekä eri palveluiden yhdistäminen.

Käyttöastelaskuri

Valitse kieli: Suomi
Valitse kuntasi: Ei määriteltävissä, muu

Merkitse kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivan henkilöstön määrä laskentapäivänä (kokoaikainen = 1, osa-aikainen = esim. 0,5):

Paikkoja suhdelluvulla 7: 0,00

Ohjeet laskurin käyttöön:

- syötä suhdellukuun laskettavan henkilöstön määrä
- syötä lapsitiedot
- paina 'laske' -painiketta
- tarkastele tuloksia: käyttöaste ja käytössä olevat paikat
- halutessasi tallentaa tulokset voit tulostaa sivun tai ottaa kuvan
- halutessasi laskea uudestaan voit tyhjentää tiedot painikkeella

Käyttöaste: 0,00%
Paikkoina: 0,00

		SUHDELUKU7	
Ikä	Tuote	Merkitse lasten määrä	Laskennallisten lasten määrä
1 alle 3 v.	kokopäivä ja osapäivä		0,00
2 3-5 v.	kokopäivä, yli 5 tuntia		0,00
3 3-5 v.	osapäivä, alle 5 tuntia		0,00
4 esiopetus	esiopetus ja varhaiskasvatus, yht. yli 5 tuntia		0,00
5 esiopetus	esiopetus ja varhaiskasvatus, yht. enint. 5 tuntia		0,00
Yhteensä:		0	0,00

Käyttöastelaskuri

Voimassa olevan varhaiskasvatuslain mukaan vuoteen 2030 mennessä 2/3 lapsiryhmän henkilöstöstä on oltava opettajia tai sosionomeja ja näistä vähintään puolet oltava opettajia. Rakenne vuonna 2025 Rovaniemellä:

Nimike	Hlömäärä	% henkilöstöstä
Varhaiskasvatuksen opettaja	231	43 %
Varhaiskasvatuksen sosionomi	11	2 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	298	55 %
YHT.	540	100 %

Tällä hetkellä varhaiskasvatusryhmien määrä Rovaniemellä on 150. Kasvatusvastuullisia työntekijöitä yhdessä ryhmässä on 3. Tästä laskien kasvatusvastuullisia työntekijöitä on yhteensä ryhmissä 450, joista tulee olla opettajia ja sosionomeja olla 300 henkilöä. Vuoteen 2030 mennessä henkilös-

törakennetta tulee siis muuttaa siten, että nykyiseen verrattuna korvataan lastenhoitajien vakansseja opettajien ja sosionomien vakansseilla yhteensä 58 henkilön verran. Korvaaminen on haasteellista, sillä tälläkin hetkellä henkilöstön saatavuusongelmat näkyvät kelpoisten opettajien sekä sosionomien puutteena.

Henkilöstön resurssointi on runsaampaa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa verrattuna yksityiseen varhaiskasvatukseen. Esimerkkipäiväkodissa, joka on kaupungin varhaiskasvatusyksikkö Päiväkotit Väinämöinen, on 7 lapsiryhmää, joissa laskennallisia lapsia 125. Henkilöstä tälle lapsirakenteelle on

- 10 varhaiskasvatuksen opettajaa
- 12 lastenhoitajaa
- 4 päiväkotihuoltajaa
- 1 erityisavustaja
- 1 päiväkodin johtaja

Yht. 28 henkilöä. Mitoitukseen luettavia opettajia ja lastenhoitajia on 21, eli 5,7 lasta/kasvattaja (sis. 5 rakenteellisen tuen lasta, jotka kasvattavat mitoitusta).

Vastaavat henkilömäärät yksityisessä päiväkodissa esimerkkipäiväkodin perusteella laskettuna ovat

- 9 varhaiskasvatuksen opettajaa
- 12 lastenhoitajaa
- 1,5 päiväkotihuoltajaa
- 1 päiväkodin johtaja

Yht. 23,5 henkilöä. Lapsia päiväkodissa on 124. Kasvattajia eli mitoitukseen luettavia opettajia ja lastenhoitajia on 21, eli 5,9 lasta/kasvattaja.

Kunnallisessa toiminnassa päiväkotihuoltajien määrä on yleisesti ottaen suurempi kuin yksityisellä sektorilla. Esimerkkipäiväkodissa määrä on nelinkertainen, minkä lisäksi tukea tarvitsevat lapset vaativat erityisavustajan. Tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatus on tähän mennessä keskittynyt kunnalliseen toimintaan, mikä osaltaan kasvattaa oman toiminnan kustannuksia erityismitoitusten takia. Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevista lapsista 83 % on kaupungin omissa yksiköissä. Kunnallisissa päiväkodeissa on lisäksi jokaisessa yksikössä päiväkodin koosta riippuen 1-2 ylimääräistä lastenhoitajaa varahenkilöinä vastaamassa henkilöstön poissaoloihin.

Esimerkkipäiväkodissa mitoituksesta johtuvat erot:

- 1 varhaiskasvatuksen opettajaa yksityisellä vähemmän = n. 58.000 euroa
- 2,5 päiväkotihuoltajaa yksityisellä vähemmän = 88.000 euroa
- 1 erityisavustaja yksityisellä vähemmän = 38.000 euroa

Yht. 184.000 euroa enemmän henkilöstökustannuksia omassa toiminnassa.

Yllä mainitut erot selittävät suurimman osan henkilöstökulujen erosta kunnallisella ja yksityisellä sektorilla. Eroa löytyy myös palkoista: keskimääräisesti kunnallisen sektorin varhaiskasvatusopettajan ja -lastenhoitajan palkka on edelleen korkeampi kuin yksityisellä sektorilla. Kunnallisella sektorilla on toteutettu palkkaratkaisuita, joissa henkilökohtaisia lisiä ja paikallisia järjestelyeriä on suunnattu erityisesti varhaiskasvatuksen alalle.

OVTES:

OSIO G Varhaiskasvatuksen opetushenkilöstö

Peruspalkat

4 50 00 02 0	Päiväkodin johtaja	3 225,57
4 50 00 03 0	Varhaiskasvatusyksikön apulaisjohtaja	3 002,63
4 50 01 04 2	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kasvatustieteiden maisteri	2 853,22
4 50 00 04 2	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kasvatustieteiden kandidaatti tai muu varhaiskasvatuslain mukainen kelpoisuus	2 853,22
4 50 01 04 4	Varhaiskasvatuksen opettaja, kasvatustieteiden maisteri	2 680,01
4 50 00 04 4	Varhaiskasvatuksen opettaja, kasvatustieteiden kandidaatti tai muu varhaiskasvatuslain mukainen kelpoisuus	2 680,01

[palkat-ja-palkkiot-kunta-1.2.2025 \(1\).pdf](#)

Rovaniemen kaupungilla VAKA-opettajan keskimääräinen peruspalkka lisineen on ollut n. 3 100 euroa/kk. Summaan ovat vaikuttaneet paikalliset järjestelyerät.

Yksityisen sektorin VAKA-opettajan palkkataulukko 1.8.2024 lähtien (Yksityisen sosiaalipalvelualan alla):

Muu Suomi

Palkkaryhmä	G-luokka	0 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	11 vuotta
A	G14A	2043,75	2111,41	2178,30	2247,53
	G15	2043,75	2111,41	2179,54	2258,72
B	G16B	2166,94	2236,97	2309,89	2381,97
	G17	2166,94	2236,97	2314,39	2401,62
	G18	2166,94	2245,11	2331,75	2420,61
C	G20C	2363,76	2428,32	2492,35	2556,10
	G21	2417,60	2519,20	2622,67	2729,52
	G22	2435,91	2539,29	2645,93	2757,82
	G22D	2665,28	2744,84	2824,33	2905,09
D	G23	2665,28	2744,84	2824,33	2911,61
	G24	2665,28	2744,84	2839,31	2960,74
	G25E	2889,39	2975,94	3063,57	3151,19
E	G26	2889,39	3023,31	3160,90	3298,27
	G27	2931,28	3069,11	3208,02	3347,44
	G28F	3217,88	3316,31	3413,87	3510,43
F	G29	3223,98	3378,46	3532,68	3687,16
	G30	3577,47	3748,67	3919,89	4091,68
	G31	3762,27	3942,66	4123,61	4303,49
	G32	4012,82	4205,27	4398,76	4592,57

[tes_yksi-](#)

[tyinensosiaalipalveluala_2023-2025_web \(2\).pdf](#)

Yksityisen sektorin keskimääräinen palkka yllä olevan taulukon mukaan on ollut n. 2 784 euroa/kk. Eroa kunnalliseen on siis 315 euroa/kk = 12 %. Esimerkkipäiväkodissa erotus opettajien palkoissa yksityisen ja kunnallisen sektorin välillä on n. 50 tEur.

Lastenhoitajien osalta sama vertailu:

KVTES:

Ammattinimike	Työnantaja	Peruspalkan keskiarvo	Kokonaisansion keskiarvo
Varhaiskasvatuksen hoitaja	Kunta	2326	2585

Rovaniemen kaupungilla lastenhoitajan keskimääräinen peruspalkka on ollut n. 2 595 euroa/kk.

Yksityisen sektorin palkkataulukko 1.8.2024 lähtien (Yksityisen sosiaalipalvelualan alla):

1.8.2024 taulukkopalkat, €/kk

Pk-seutu

Palkkaryhmä	G-luokka	0 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	11 vuotta
A	G13A	2060,27	2128,53	2196,64	2266,48
	G14	2060,27	2128,53	2196,64	2267,05
	G15	2060,27	2128,53	2197,99	2278,16
	G16	2066,14	2147,10	2228,61	2311,43
B	G16B	2196,03	2268,15	2342,10	2415,77
	G17	2196,03	2268,15	2347,59	2436,06
	G18	2196,03	2276,70	2365,17	2455,36
	G19	2207,15	2295,55	2385,46	2477,59
C	G20C	2396,85	2462,40	2528,11	2592,75
	G21	2451,95	2554,96	2660,03	2768,36
	G22	2470,53	2575,42	2683,62	2797,08
D	G22D	2703,11	2783,81	2864,57	2946,43
	G23	2703,11	2783,81	2864,57	2953,32
	G24	2703,11	2783,81	2864,57	2986,14
E	G25E	2914,20	3001,51	3089,89	3178,23
	G26	2929,30	3066,21	3205,79	3345,16
	G27	2956,52	3095,52	3235,61	3376,24
F	G28F	3263,53	3363,40	3462,35	3560,30
	G29	3263,53	3407,56	3563,12	3718,94
	G30	3608,27	3781,01	3953,72	4126,96
	G31	3794,70	3976,67	4159,17	4340,83
	G32	4047,44	4241,60	4436,90	4632,48

Yksityisen sektorin keskimääräinen palkka yllä olevan taulukon mukaan on ollut n. 2 495 euroa/kk. Eroa kunnalliseen on siis 100 euroa/kk = 4 %. Esimerkkipäiväkodissa erotus lastenhoitajien palkoissa yksityisen ja kunnallisen sektorin välillä on n. 20 tEur.

Kaiken kaikkiaan suurin ero kunnallisen ja yksityisen palvelun kustannusrakenteen välillä ovat henkilöstökulut, jotka ovat suuremmat kunnallisella puolella johtuen sekä henkilöstörakenteesta, että palkkataulukoiden erosta KVTES/OVTES- työehtosopimuksissa ja yksityisen sosiaalialan sopimuksissa. Erotukseksi muodostuu esimerkkipäiväkodissa näistä kuluista johtuen 254 tEur.

3.2 Palvelujen ostot

Palvelujen ostossa Rovaniemen varhaiskasvatuksessa suurin erä on palvelusetelimenot (67,5 % kaikista palvelumenoista ka. 2019–2025). Rovaniemellä lasten määrä palvelusetelillä oli tilinpäätöksessä 2024 33 %, mikä on korkeampi määrä mitä samankaltaisten kuntien verrokkikuntien keskiarvo oli vuonna 2023 (18 %, SAKU_varhaiskasvatus_2023 tilasto). Palvelusetelikustannukset ovat

pysyneet varsin tasaisina vuodesta 2022 vuoteen 2024, ja vuodelle 2025 on budjetoitu n. 1,2 miljoonaa nousua johtuen palvelusetelin arvon korotuksesta 1.8.2024 lähtien (3,3 %), sekä osallistumisasteen muutoksista (alle 3-vuotiaita & osallistumisasteen lievä nousu).

Muina erinä suurimpana ovat ateriakulut, ICT-kulut ja muut sisäiset vyörytykset, joka edustaa ka. 23 % palvelukuluista. ICT ja hallinto ovat verrannollisesti suuremmat kunnalla verrattuna yksityiseen päiväkotiiin johtuen organisaatorakenteesta (hallintokulut suuressa organisaatiossa suuremmat vs. pieni yksityinen päiväkoti).

3.3 Muut toimintakulut

Muut toimintakulut ovat vuokratustannukset toimitiloista ja koneista, kalustosta ja laitteistosta. Toimitilavuokrasta 38 % on kaupungin omien tilojen vuokraa, ja 55 % Rovaniemen kaupunkikiinteistöt Oy:n vuokraa, joka on Rovaniemen kaupungin tytäryhtiö. Loput tilavuokrasta on kolmannelle osapuolelle, ja kone- ja laiteleasingia kolmannelle osapuolelle.

Keskimääräisesti toimitilakulut ovat korkeammat kaupungilla (n.13 % kaikista kuluista), mitä yksityisen sektorin vertailussa (n. 9 %). Tämä johtuu suurilta osin väljemmästä tilamitoituksesta kaupungin toiminnassa, mukaan lukien työsuojelun vaatimat henkilöstötilat sekä liikunta- ja ruokailutilat lapsille.

Tämän lisäksi eroa yksiköiden välille muodostavat kunnallisen yksikön vyörytyskulut: Vyörytyksiin sisältyy yksiköiden työterveyshuollon kustannukset, sekä organisaation hallinnon jaetut kulut liittyen talous- ja henkilöstöpalveluihin, ICT-kustannuksiin, laki- ja hankintapalveluihin yms. Hallinnon kuluihin, jotka kirjautuvat hallinnon kuluiksi ja vyöryvät yksiköille. Eroksi kunnallisen ja yksityisen yksikön välillä muodostuu n.100 tEur.

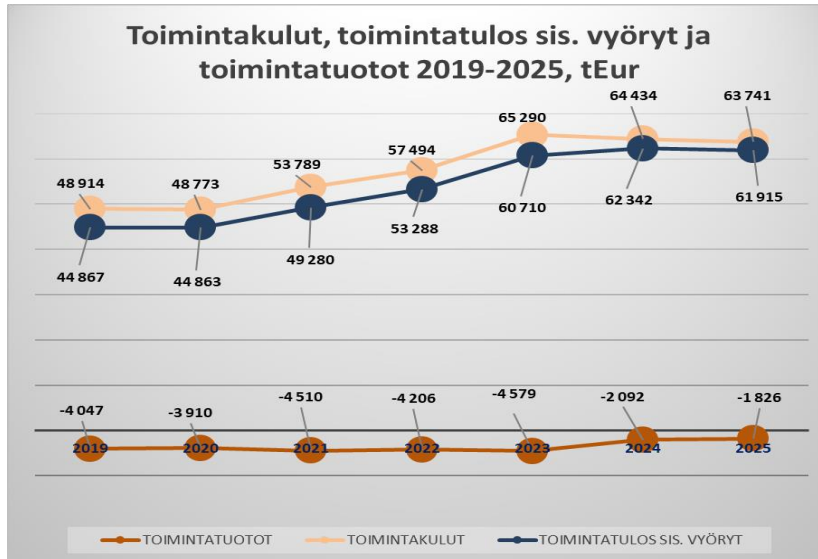
3.4 Esimerkkipäiväkodin vertailu oma tuotanto vs. palvelusetelikustannus

Tiivistäen yllä olevat havainnot henkilöstökuluista, palvelujen ostoista sekä vyörytyksistä, saadaan selitettyä erotus oman toiminnan ja palvelusetelikustannuksen välillä Rovaniemen kaupungin tuotannossa. 7-ryhmäisessä päiväkodissa (laskennallinen täyttö 127 paikkaa) toimintakatteeksi muodostui tilinpäätöksessä 2024 1,8mEur. Vastaava palvelusetelikustannus samalla lapsirakenteella olisi 1,5mEur. Erotus 0,3mEur syntyy runsaammasta henkilöstömitoituksesta kunnallisessa yksikössä (+5 HTV eli +1 opettaja, +2,5 päiväkotihuoltajaa ja +1 erityisavustaja = 0,18mEur), kunnallisen ja yksityisen palkkarakenteen eroista (0,07mEur) sekä suuremmista vyörytyskustannuksista eli yleishallinnosta suuressa organisaatiossa (+0,1mEur). Kaikkiaan oman toiminnan kustannukset olivat esimerkipäiväkodissa 22% korkeammat yllä olevista syistä johtuen verrattuna palveluseteli-toimintaan.

4 Kustannuskehitys 2019–2025

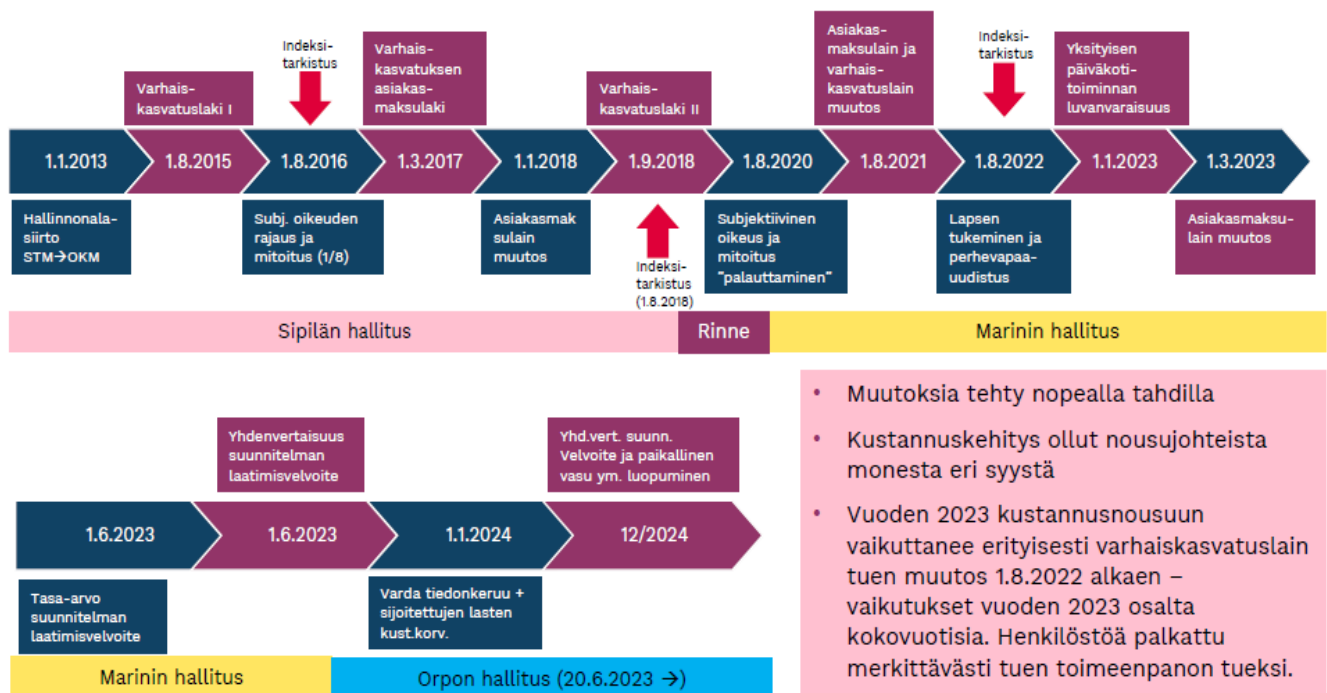
Alla toimintakulujen, toimintatuloksen (sis. Vyörytykset) sekä toimintatuottojen kehitys vuodesta 2019 vuoteen 2025. Kaaviosta on havaittavissa tuottojen osalta asiakasmaksulain muutokset, jotka ovat pienentäneet asiakasmaksuja. Kustannukset ovat nousseet hyppäyksittäin vuodesta 2020

vuoteen 2023, minkä jälkeen kustannukset taittuivat maltilliseen laskuun. Vuonna 2021 kustannuksia kasvatti varhaiskasvatuslain muutoksen tuoma henkilöstömitoituksen tiukentaminen, sekä koronapandemia, jonka vaikutukset jatkuivat vuodelle 2022. Vuonna 2022 kustannuksia kasvatti varhaiskasvatuslain tuen muutos 1.8.2022 alkaen, joka vaikutti kokovuotisesti myös seuraavaan vuoteen 2023 (tuen muutokset). Vuonna 2023 tapahtui myös kaksi liiketoimintasiirtoa, joiden johdosta Rovaniemen kaupungille tuli kaksi uutta varhaiskasvatussyksikköä. Vuodesta 2024 lähtien kustannusten kehitys tasaantuu ja vuodelle 2025 onkin budjetoitu lievä lasku toimintakuluissa.

Alla kuntaliiton tiivistelmä vuosien 2013–2023 varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön liittyvistä laki- ja normimuutoksista, jotka ovat valtakunnallisesti vaikuttaneet varhaiskasvatusalan kustannuskehitykseen.

Keskeiset lakimuutokset

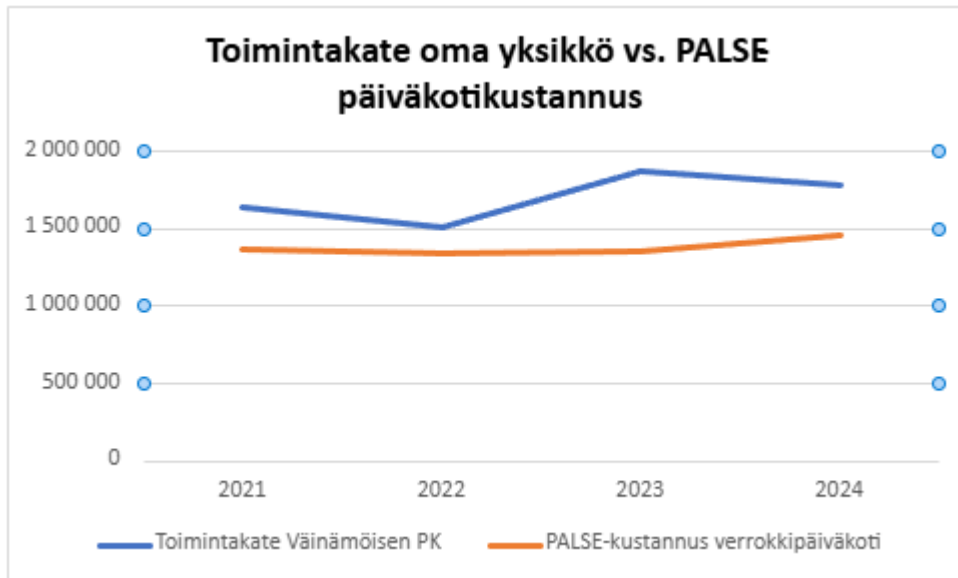
2

KUNTA
LIITTO

Esimerkkipäiväkotien vertailussa vuosien 2021–2024 välillä kunnallisen päiväkodin kustannukset muodostuivat vuodesta riippuen n. 200 tEur – 500 tEur kalliimmaksi kunnallisessa toiminnassa verrattuna ostopalveluseteliin. Erotus vuodelle 2024 syntyi resurssoinnista (+1 opettaja, +2,5 päiväkotihuoltajaa ja +1 erityisavustaja kunnallisessa yksikössä vs. Yksityinen päiväkoti) +184 tEur, ja palkkatason erotuksesta kunnallisella alalla vs. Yksityisellä 70tEur. Tämän lisäksi suurin ero oli vyörytykset, jotka muodostivat 100tEur erotuksen yksityisen ja kunnallisen päiväkodin välillä.

Alla vertailu taulukoituna sekä graafina vuosille 2021–2024:

	2021	2022	2023	2024
Toimintakate Väinämöisen PK	1 637 584	1 506 337	1 877 301	1 781 477
PALSE-kustannus verrokkipäiväkoti	1 364 980	1 337 084	1 361 116	1 455 135

5 Osallistumisaste ja varhaiskasvatuksen palvelurakenne

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste Rovaniemellä oli tilikaudella 2024 90 %, SAKU-verrokkikuntien osallistumisasteen ollessa 79 %. Alle 3-vuotiaiden osuus varhaiskasvatuksessa on 26 %, mikä osaltaan kasvattaa resurssointia kertoimen ollessa suurempi kuin yli 3-vuotiaille. Rovaniemen ollessa jo varsin korkealla varhaiskasvatuksen osallistumisasteessa, ei oletettavasti ole suurta riskiä tulevaisuudessa osallistumisasteen aiheuttamasta kustannusten kasvusta, mikä on monessa muussa kunnassa realiteetti.

Palvelusetelitoiminnan osuus kaupungin järjestämästä varhaiskasvatuksesta on ollut jo pidempään 30 %:n suurusluokassa. Rovaniemi käyttää verrokkikuntia enemmän palveluseteliä varhaiskasvatuksessa, mutta osuus oli tilikaudella 2024 pienenemään päin johtuen asiakasvirrasta kunnalliseen toimintaan. Syynä tähän ovat kahden liiketoimintasiirron myötä kunnalliseen toimintaan siirtyneet yksiköt vuoden 2023 aikana, sekä osittain yksityisten päiväkotien tekemät asiakasmaksun lisäkorotukset, jotka ovat siirtäneet asiakaskantaa jonkin verran kaupungin puolelle.

6 Tulevaisuuden haasteet kustannusten näkökulmasta

Kustannusten näkökulmasta Rovaniemellä suurin haaste liittyen tulevaisuuteen on pienenevä rahoituspohja (peruspalveluiden VOS & verotulot) suhteessa kohtalaisen stabiiliin/lievästi nousujohteiseen kustannuspohjaan lähitulevaisuudessa. Korkean osallistumisasteen takia lapsimäärän vähentyminen ei näy lähivuosina niin voimakkaasti pienenevänä kustannuspohjana mitä sen oletetaan esimerkiksi perusopetuksessa näkyvän. Samalla tavoin henkilöstömitoitusten entisestään tiukentuessa (tuen uudistus ja vuoden 2030 uusi henkilöstörakenne) oletetaan henkilöstökulupaineen kasvavan verrattuna aikaisempaan tilanteeseen, joten olennaista kustannusten laskua ei ole odotettavissa lähivuosille ilman merkittäviä rakenteellisia ratkaisuja.

Lisäksi on huomioitava, että jos joku nykyisistä palveluntuottajista lopettaa, on kaupungin velvollisuus palvelunjärjestäjänä tuottaa palvelu omana toimintana, mikäli yksikkö ei jatka yksityisenä.

Näitä ollaan ennakollisesti kartoittamassa tutkimalla yksiköiden jatkuvuutta ja elinkelpoisuutta suhteessa suunnittelukauden säästöpaineeseen. Vertailun vuoksi vuonna 2023 kunnallistettiin kaksi yksityistä päiväkotia, joista toinen on kolmeryhmäinen ja toinen neljäryhmäinen. Neljäryhmäisen päiväkodin kustannusvaikutus oli +1,1mEur ja kolmeryhmäisen päiväkodin +0,8mEur lisää oman toiminnan kustannuksia vuositasona. Vastaavasti palvelusetelikustannukset pienenevät noin 1,4mEur, joten nettovaikutus kustannuksia lisäämään oli +0,5mEur/vuosi.

Tuen uudistukseen on myönnetty lisärahoitusta peruspalveluiden valtionosuuksiin. Valtakunnallisesti uudistuksen kustannusten on arvioitu olevan lähes 100 miljoonaa euroa vuodessa. Rahoitus toteutetaan alkuvaiheessa siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö siirtää kunnan peruspalveluiden valtionosuusmomentille 38,2 miljoonaa euroa vuonna 2025, 91,7 miljoonaa vuonna 2026 ja 94,4 miljoonaa euroa vuonna 2027.

Rovaniemen osalta tämä tarkoittaa sitä, että vuosien 2024 ja 2025 välillä ilman TE-rahoitusta peruspalveluiden valtionosuusrahoitus kasvaa +1.153.617 euroa (+12,4 %). OKM Valtionosuus kasvaa myös +2.074.000 euroa = 61,5 %. Tätä kompensoimaan tulevat verotulokorjaukset, eli verotulomenetysten korvaus pienenee -4.603.000 euroa =47,6 %, ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus pienenee -362.000 euroa = 2,2 %.

Yhteenvedona totaalivaikutus valtionosuusrahoitukseen ilman TE-uudistusta on siis -1.738.000 euroa vähemmän rahoitusta v. 2024 vs. 2025 ilman TE-rahoitusta. Kaikkinensa tuen muutokseen myönnetty korvamerkitsemätön rahoitus nostaa peruspalveluiden VOS-rahoitusta, mutta verotuloihin sidotut valtionosuuden tasausten muutokset syövät korvamerkitsemättömän tuen lisärahoituksen. Tämä luo luonnollisesti painetta sekä varhaiskasvatukseen että koulutukseen rahoittaa tuen muutokset muilla tavoin kunnassa. Toivottavasti rahoituksen mallimuutos viittaa toteutuvaan verotulojen kasvuun, joka paikkaisi valtionosuusrahoituksen puutetta.